Ankenævnet for Forsikring

902/12

Den 5. november 2012 blev i sag nr. 82.035:

xxxxx xxxxxxx xxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxx xx
xxxx xxxxxxxx

mod

Nordea Pension
Klausdalsbrovej 615
2750 Ballerup

afsagt

k e n d e l s e :

Forsikringstageren har livsforsikring i Nordea Pension. Hun klager over, at selskabet har afvist at yde dækning ved tab af erhvervsevne.

Selskabet henviser til, at klagerens erhvervsevne ikke er nedsat i dækningsberettigende grad.

Forsikringen giver ret til præmiefritagelse og udbetaling ved tab af erhvervsevne, hvis klagerens erhvervsevne nedsættes til 1/3 eller mindre af den fulde erhvervsevne. Der er en karensperiode på 3 måneder.

Klageren, der er født i 1956, har afsluttet folkeskolens 10. klasse og har haft forskelligt ufaglært arbejde, herunder rengøring, hjemmehjælp og fabriksarbejde. I 2003 tog hun et kursus i almen hygiejne.

Det fremgår af sagen, at forsikringen oprindeligt er tegnet i Alka Forsikring, som udbetalte midlertidige ydelser i kortere perioder i forbindelse med, at klageren var sygemeldt i 1999 og 2004 på grund af overbelastning. I januar 2008 modtog Alka Forsikring en anmeldelse om uarbejdsdygtighed samt en lægeattest, hvoraf fremgår, at hun havde været sygemeldt fra den 1/5 2006 til medio november 2007 på grund af slidgigt i lænde-

rygsøjlen, ømme muskler og belastningssyndrom, og at hun nu var tilkendt fleksjob. På baggrund af disse oplysninger blev hun tilkendt ydelser i perioden fra den 1/5 2006 til den 30/11 2007.

Alka Livsforsikring blev efterfølgende opkøbt af det indklagede selskab, som den 18/3 2011 modtog en erklæring og en lægeattest fra klageren. Det fremgår heraf, at klageren led af slidgigt i nakke og lænd samt spredte myoser i musklerne, og at hun passede sit fleksjob 15 timer om ugen. Af lægeattesten fremgår endvidere, at hun i forbindelse med sit rengøringsarbejde oplevede smerter i en finger og i knæene ved trappegang.
Til brug for vurderingen af klagerens erhvervsevne har selskabet - både før og efter sagens indbringelse for nævnet den 10/2 2012 - modtaget diverse oplysninger, herunder bl.a. lægelige og kommunale sagsakter. Nogle af de modtagne oplysninger gengives/ omtales nedenfor.

Klageren blev den 12/11 2007 visiteret til fleksjob 20 timer om ugen og blev pr. den 3/6 2008 ansat i en virksomhed, hvor hun skulle gøre rent, foretage kvalitetskontrol og forefaldende kontoropgaver. Arbejdstiden blev efter nogle måneder ændret til 15 timer om ugen og kommunens løntilskud hævet til 2/3. Af kommunens journalnotat af 25/10 2010 fremgår, at der ikke var sket ændringer i fleksjobbet, som fortsatte med de samme skånehensyn.

I reumatologisk speciallægeerklæring af 18/8 2011 hedder det bl.a.:

"**Nuværende sygdom:**

Sygemeldt fra fysisk krævende arbejde på lager fra april 2006 på grund af tiltagende smerter fra nakke, skuldre, arme, ryg og ben. Gennemgik kommunal rehabilitering og fik tildelt flexjob fra november 2007. Undersøgte angiver, at hun netop kan overkomme nuværende flexansættelse på 16 timer pr. uge med rengøringsarbejde som trappevask og støvsugning med videre på mindre plastvirksomhed. Hun angiver, at hun efter sine arbejdspas på 4 timer 4 gange ugentlig stort set ikke har kræfter til hjemlige aktiviteter på grund af bevægeapparatssmerter og ofte hovedpine. Egen læge har i forløbet foranstaltet røntgenundersøgelse af ryg og nakke der har vist slidforandringer og rygskævhed.

Aktuelle klager:

Undersøgte klager som anført over udtalt træthed efter selv lettere fysiske anstrengelser, mange smerter i arme, ryg samt hovedpine som beskrevet ovenfor.

Aktuelle subjektive funktionsniveau:

Undersøgte angiver at hun kun med besvær kan klare dagligdags gøremål som af- og påklædning, herunder at knappe knapper, ligesom hun eksempelvis har svært ved at bruge en brødkniv, åbne mælkekartoner og glas og dåser, primært på grund af mange smerter i højre tommels rodled. Søvnen angives som dårlig og afbrudt af smerter i ryg og arme. Prøver at holde sig i gang ved svømning i varmtvandsbassin 1-2 gange ugentlig.
...

Konklusion:

Undersøgte fremstår slidt og ældet med slidgigt i flere led, herunder mest funktionshindrende i højre tommels rodled og i ryg samt nakke/skulderåg. En del af hendes problemer er utvivlsomt en følgetilstand til hendes hypermobilitet og mangeårige tunge fysiske arbejde. Herudover lider hun af kronisk hovedpine som følge af bilulykken i 1987. Der synes at være god overensstemmelse med undersøgtes klager og de objektive fund.

Diagnoser:

Polyarthrosis manuum (slidgigt i hænder).
Spondylosis et degeneratio disci intervetebralis columnae cervicalis et lumbalis (slidgigt i nakke og lænderyg).
Scoliosis columnae (rygskævhed).
Commotio cerebri antea (følgetilstand til hjernerystelse).
Hemicrania chronica (kronisk hovedpine)
Hypermobilitet.
Hypertensio arterialis (blodtryksforhøjelse).

Prognose:

Undersøgtes helbredstilstand må anses for stationær siden tildelingen af flexjob november 2007 uden væsentlige muligheder for forbedring. Hun kunne dog muligvis profitere af en målrettet smertestillende behandling, ligesom smerterne på grund af den udtalte slidgigt i højre tommels rodled muligvis kunne bedres ved en stivgørende operation. Disse tiltag vil dog næppe bedre undersøgtes erhvervsevne i aktuelle erhverv."

Ved brev af 28/1 2012 meddelte selskabet klageren afslag på invaliditetsydelser og henviste i den forbindelse til speciallægeerklæringen af 18/8 2011.

Af en specifik helbredsattest af 15/3 2012 fremgår bl.a.:

"Bedømmelse på grundlag af patientjournal m.v. samt objektiv undersøgelse vedrørende et afgrænset

A: Sygehistorie og igangværende behandling

Det drejer sig om en nu 55-årig kvinde, som beder om lidt færre timer i sit fleksjob.
Der henvises venligst til generel helbredsattest og statusattest, begge fra 2007.
Fra november 2007 visiteret til fleksjob, 15 timer/uge. Hun har derefter haft rengøringsjob i mindre virksomhed, kan selv bestemme og planlægge arbejdet, til gengæld er der så heller ingen vikar, hvis hun er syg.

4. 82.035

Gennem 4-5 år problemer med hø.sidige skuldersmerter, endvidere smerter udover nakke, skuldre, ryg, lænd og ben. Dette forværres af arbejdet og specielt trappegang, som medfører smerter i knæene.
Smerter i nakke og skuldre kan også ofte medføre hovedpine.
Hun har smerter i fødderne, specielt ved start og igen når hun bliver træt. Medvirkende til dette er, at hun har hypermobile led med deraf følgende platfod og knystedannelse.
Generelt har hun lidt stivhed i alle led om morgenen.
2006, påvist slidgigtforandringer i lænderyggen.
2012, påvist slidgigtforandringer i hø.tommel, rodled.
Endelig er hun i behandling for forhøjet BT.

Siden tilkendelsen af fleksjob er hun angiveligt blevet dårligere, får flere smerter i ryg, lænd og skuldre.
Herudover er der så også tilkommet gener fra ben, knæ og fødder.
Har som anført fleksjob på 15 timer/uge, hun har prøvet at indlægge en fridag midt på ugen og det hjælper hende noget, så hun bedre kan overkomme sit arbejde. Dagene bliver dog for lange og for belastende for hende. Hun vil dog gerne fortsætte med at have nogle timers arbejde, vil gerne af sted hjemmefra og være med i arbejdslivet."

Af klageskemaet fremgår bl.a.:

"1. Sagsfremstilling, kort redegørelse for sagen.
...
Jeg er ikke enig af vurderingen og afgørelsen fra Nordea. Min erhvervsevne er tidligere vurderet nedsat med 2/3 og er jo yderligere forværret. Det er jo en stationær tilstand som der står i papirerne. Jeg vil altid have problemer på den ene el.a. måde ikke kun i fysisk krævende arbejdsfunktioner. Jeg har måtte sygemelde mig fra mit fleksjob da det er for belastende og hårdt.
PS: Der var ikke sendt klagevejledning m. brevet fra Nordea!

2. Hvad vil De konkret opnå hos selskabet? (skal udfyldes)

Jeg mener selv at have ret til præmiefritagelse og udbetaling af invalidepension - jeg har haft denne forsikring siden 1988 (først i Alka og senere blev fusionen i 2010 med Nordea!"

Selskabet har i brev af 1/3 2012 til nævnet anført bl.a.:

"**Nordea Liv & Pensions afgørelse**
Til klagen skal vi anføre, at vi fastholder vores afgørelse.

Forsikrede har tidligere fået udbetaling i en midlertidig periode i forhold til hendes tidligere erhverv som fabriksarbejder. Når tilstanden har bedret/stabiliseret sig i sådant omfang, at den fremtidige erhvervsevne kan vurderes, er det ikke længere erhvervsevnen i forhold til det konkrete erhverv men i forhold til generelt erhverv, der udgør grundlaget for, om forsikrede fortsat er berettiget til præmiefritagelse og udbetaling af invalidepension.

Det er på baggrund af vurderingen af forsikredes generelle erhvervsevne, at præmiefritagelsen og udbetalingen af invalidepensionen er ophørt den 30. november 2007, hvor forsikrede er tilkendt fleksjob.

Forsikrede vender tilbage i 2011, da hun mener, at der er sket en forværring af hendes tilstand.

Af oplysningerne fra kommunen fremgår det, at forsikrede startede i fleksjob med rengøring på 20 timer om ugen, hvilket dog blev nedsat til 15 timer om ugen medio 2008 på baggrund af forsikredes og arbejdsgivers vurdering af, at de 20 timer var for meget. Siden da er der ikke sket ændringer i fleksjobbet eller skånehensynene, og der er ingen helbredsmæssige oplysninger om forværring af forsikredes tilstand.

Der er i speciallægeerklæringen fra speciallæge i reumatologi ... heller ikke beskrevet forværring af tilstanden. Det fremgår derimod, at tilstanden har været stationær siden tilkendelsen af fleksjob i 2007.

Nordea Liv & Pension finder det derfor ikke dokumenteret, at der er sket en helbredsmæssig forværring af forsikredes tilstand, og det er fortsat forsikredes generelle erhvervsevne, der ligger til grund for, om hun er berettiget til præmiefritagelse og udbetaling af invalidepension.

Af speciallægeerklæringen fra ... fremgår det, at forsikrede klager over træthed og smerter ved fysisk anstrengelse samt hovedpine. Forsikrede klarer dog 16 timer om ugen i sit fleksjob med rengøringsarbejde som trappevask og støvsugning mv.

Speciallægen beskriver forsikrede fremtrædende med ældre udseende end svarende til den kronologiske alder, men umiddelbart upåvirket. Der beskrives nedsat bevægelighed i ryggen samt ømhed af nakkemuskulaturen, dog uden atrofi. Der er tegn på athrose i ydre fingerled og hævelse, ømhed og løshed i tommels rodled. Der er let nedsat fingerbevægelighed men i øvrigt ingen hævede eller ømme led.

Speciallægen konkluderer, at forsikrede fremstår slidt og ældet med slidgigt, herunder mest funktionshindrende i højre tommels rodled og i ryg samt nakke/skulderåg. Tilstanden vurderes at have været stationær siden tildeling af fleksjob i 2007 uden væsentlig mulighed for bedring. Forsikrede kunne dog profitere af målrettet smertebehandling samt evt. operation af tommels rodled, men dette vil dog næppe bedre forsikredes erhvervsevne i aktuelle erhverv.

Det er ud fra oplysningerne vores vurdering, at forsikrede uden tvivl har betydelig reduceret erhvervsevne i fysisk belastende arbejde, men at hendes tilstand er forenelig med et ikke fysisk belastende arbejde med en indsats på mere end 1/3 af normal arbejdstid. Vi vurderer, at forsikrede i et ikke fysisk belastende arbejde vil have en nedsat erhvervsevne, men ikke nedsat med mindst 2/3 af den fulde erhvervsevne.

Vi vurderer, at forsikredes fleksjob med rengøring langt fra er optimalt i forhold til hendes gener. På trods af dette klarer hun alligevel at arbejde mere end 1/3 af normal arbejdstid i fleksjobbet med fysisk belastende arbejde. Det er vores vurdering, at hvis forsikrede fik et arbejde med skånehensyn i forhold til fysisk belastende arbejde, burde hun kunne klare mindst tilsvarende arbejdstid og formentlig også kunne øge sin arbejdstid yderligere.

Vi fastholder derfor vores afgørelse af, at forsikredes generelle erhvervsevne ikke vurderes at være nedsat med mindst 2/3, og at hun ikke er berettiget til yderligere præmiefritagelse og udbetaling af invalidepension.

Vi gør i øvrigt opmærksom på, at løntilskuddet i fleksjobbet er fastsat ud fra arbejdsevnen i den konkrete funktion og ikke alene ud fra de helbredsmæssige forhold. Størrelsen af tilskuddet kan derfor ikke sidestilles med vores vurdering af erhvervsevnen. Vi henviser i øvrigt

til Højesteretsafgørelsen i sagen U.2007.846H, hvor konklusionen er, at kommunens vurdering af arbejdsevnen hverken beviser eller i sig selv skaber formodning omkring størrelsen af erhvervsevnetabet.

Derudover gør vi opmærksom på, at Ankenævnet for Forsikring tidligere har fastslået, at en person, der arbejder 15 timer ugentligt i et fleksjob, ikke har erhvervsevnen varigt nedsat med 2/3, jf. AK 65.605."

Hertil bemærker klageren i brev af 10/3 2012 nævnet bl.a.:

"Nordea skriver at tilstanden har været stationær siden tildeling af fleksjob i 2007. Det er ikke rigtigt da jeg har fået flere smerter og konstateret athrose i højre tommels rodled med hævelse, smerter og nedsat bevægelighed siden 2010.... Nyt er også diagnosen Hypermobilitet....

Jeg gør også opmærksom på at jeg er ansat på 15 t om ugen men min effektive arbejdstid er ca 12 t på grund af pauser jeg er nødt til at holde.

Jeg har været sygemeldt fra mit job siden 5/12-2011"

I brev af 28/3 2012 til nævnet har selskabet bl.a. anført:

"Vi kan oplyse, at det fremgår af speciallægeerklæringen fra speciallæge i reumatologi ..., at forsikredes tilstand anses for stationær siden tildelingen af fleksjob i 2007, og der er ikke i de lægelige oplysninger beskrevet en væsentlig forværring af forsikredes samlede tilstand siden dette tidspunkt.

Forsikrede lægger vægt på, at hun er ansat i fleksjob 15 timer om ugen, men effektivt kun arbejder 12 timer om ugen på grund af nødvendige pauser. Det er forståeligt, at forsikrede i sit job med rengøring med blandt andet trappevask og støvsugning har brug for pauser, men som tidligere skrevet, er forsikredes job med rengøring ikke hensigtsmæssigt i forhold til hendes gener. Det er fortsat vores vurdering, at forsikrede vil kunne klare mere i et job, hvor der tages de rette skånehensyn i forhold til fysisk belastende arbejde.

Som også tidligere skrevet, er hverken timetal eller løntilskud i fleksjobbet afgørende for vores vurdering af forsikredes erhvervsevne. Timetal og tilskud fastsættes ud fra arbejdsevnen i den konkrete funktion, og ikke alene ud fra de helbredsmæssige forhold.

Forsikrede oplyser, at hun har været sygemeldt fra sit fleksjob siden 5. december 2011. Dette har vi ikke før nu været bekendt med. Hvis der foreligger nye lægelige oplysninger om forværring af tilstanden i forbindelse med dette, er forsikrede velkommen til at sende disse til os. Hvis vi modtager nye lægelige oplysninger, vil vi på ny vurdere, om forsikrede opfylder betingelserne for ret til præmiefritagelse og udbetaling af invalidepension."

Selskabet har efterfølgende modtaget specifik helbredsattest af 15/3 2012, som er omtalt ovenfor, men fastholder sin afgørelse.

Af forsikringsbetingelserne fremgår:

"**Præmiefritagelse ved midlertidig erhvervs- og arbejdsudygtighed**

For forsikringer med ret til præriefritagelse ved erhvervs- og arbejdsudygtighed gælder:
Bliver den forsikrede, efter sit fyldte 14. år men inden sit fyldte 67. år arbejdsudygtig som følge af sygdom eller ulykkestilfælde, ydes præmiefritagelse i det tidsrum, arbejdsudygtigheden varer ud over 3 måneder
Det er en betingelse for præmiefritagelsen, at erhvervs- og arbejdsudygtigheden ikke skyldes sygdom eller legemsbeskadigelse, som forsikrede har pådraget sig forsætligt, eller som var til stede, men ikke oplyst, ved forsikringens tegning.
Præmiefritagelsen ydes ikke med tilbagevirkende kraft i mere end 3 måneder før selskabet modtager begæringen fra forsikringstageren.

Præmiefritagelse ved invaliditet

Omfatter forsikringen ret til invaliderente og/eller ret til invalidesum, indtræder retten til præmiefritagelse senest når den eller de til forsikringen knyttede invaliditetsydelser bliver virksomme.

Definition af invaliditet

Ret til invaliditetsydelser og/eller præmiefritagelse har den forsikrede, der på grund af sygdom eller ulykkestilfælde mister sin arbejds- og erhvervsevne uden at det skyldes fortsæt, således at erhvervs- og arbejdsevnen er nedsat til 1/3 eller derunder af den fulde erhvervs- og arbejdsevne.

Nedsættelse af erhvervs- og arbejdsevnen, der berettiger til udbetaling af invaliditetsydelse og/eller præmiefritagelse, foreligger når den forsikrede ikke længere skønnes at være i stand til - bedømt under hensyn til den pågældendes nuværende tilstand, uddannelse og tidligere virksomhed - at tjene mere end 1/3 af, hvad der i samme egn er sædvanligt for fuldt erhvervs- og arbejdsdygtige med lignende uddannelse, alder og køn."

Nævnet udtaler:

Efter sin gennemgang af sagen, herunder de kommunale og lægelige oplysninger, finder nævnet, at klageren ikke på det foreliggende grundlag har bevist, at hendes erhvervsevne er nedsat med 2/3. Nævnet kan derfor ikke kritisere, at selskabet har afvist at yde dækning.

8. 82.035

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Poul Sørensen